

Remissvar gällande ”Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022-58)”

Djursjukskötarnas Riksförbund är en professionsförening för legitimerade djursjukskötare inom fackförbundet Naturvetarna. Vi anser att utredningen är mycket välbehövlig för att identifiera orsaker till utmaningar inom djursjukvårdsbranschen, detta för att kunna säkerställa att landets produktions- och sällskapsdjur kan erbjudas högkvalitativ vård och ett gott djurskydd. Vi anser att utredningens förslag framför allt brister i frågan om djurvårdare på nivå 3 och framtiden för dessa.

Djursjukskötarnas Riksförbund ställer sig starkt kritiska till förslaget ”att det under en tidsbegränsad period om fem år införs undantag från krav på examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå för legitimation som djursjukskötare. Undantaget innebär att djurvårdare på nivå 3 skall få möjlighet att, genom examination, visa att han eller hon har kunskaper och färdigheter som motsvarar utbildningen till djursjukskötare och ansöka om legitimation”.

Nuvarande undantag från behandlingsförbudet är tidsbegränsat och upphör att gälla den 31 december 2023, vilket är reglerat i SJVFS 2019:25. Utifrån detta undantag finns i nuläget ett antal djurvårdare på nivå 3 vilka genomför många av leg. djursjukskötares arbetsuppgifter. Djurvårdare nivå 3 och leg. djursjukskötare har olika utbildningar och kompetens. Både djurvårdare och leg. djursjukskötare behövs och är avhängiga av varandra inom djursjukvården för att skapa god omvårdnad och omsorg om patienter och deras ägare.

Förslaget i den utredning som remissvaret avser är grundat på en förmodad brist på leg. djursjukskötare. Vi ställer oss frågande till om den upplevda bristen på leg. djursjukskötare är så lätt definierad som att det saknas ett antal leg. djursjukskötare. Arbetar leg. djursjukskötare med rätt arbetsuppgifter utifrån sin kompetens? Tankesättet ”Rätt person på rätt plats” borde vara mera i fokus. Det finns leg. djursjukskötare som utför arbetsuppgifter som djurvårdare är kvalificerade för, medan djurvårdare nivå 3 söver; en mycket komplex arbetsuppgift som enligt oss endast ska utföras av leg. djursjukskötare eller leg. veterinärer. En del av den upplevda bristen kan bero på att en andel av de utbildade leg. djursjukskötarna lämnar branschen efter en kort tid i yrket. Vi tycker att det vore motiverat och intressant med en utredning av vad definitionen ”brist på leg. djursjukskötare” innebär, hur arbetsfördelningen mellan yrkesgrupper ser ut och vilka faktorer som påverkar om leg. djursjukskötare stannar kvar eller inte inom kliniskt arbete. Djursjukskötarnas Riksförbund erfar att fysisk- och psykosocial arbetsmiljö, lönesättning, att det finns en fungerande organisationsstruktur med ett systematiskt arbetssätt, medarbetares möjlighet att påverka på arbetsplatsen samt utbildnings- och beföringsmöjligheter inom yrket har betydelse för om leg. djursjukskötare stannar inom branschen.

Djursjukskötarnas Riksförbund anser att det är orimligt att den utbildning och erfarenhet som djurvårdare nivå 3 har ska kunna anses motsvara utbildningen till leg. djursjukskötare; en tre-årig universitetsutbildning med en kandidatexamen i djuromvårdnad. Denna utbildning

omfattar bland annat fysiologi, anatomi, farmakologi, anesthesiologi, akut-och intensivvård, specialiserad omvårdnad inom bland annat mag-tarm-problematik och endokrinologi, vårdhygien, rehabilitering, nutrition och vetenskaplig metodik. Detta ger en bred och omfattande kompetens, vilken är en kvalitetssäkring vid behandling av sjukdomar hos hund, katt, häst och exotiska djur och som säkerställer att avancerad djursjukvård utifrån patienters olika behov utförs med rätt kompetens. Att frångå dessa kompetenskrav skulle äventyra patientsäkerheten och djurskyddet. En akademisk utbildning ger också utveckling av och flexibilitet i tankesättet; man lär sig källkritik, att läsa vetenskapliga artiklar, att avgöra vad som är pålitliga källor och söka information från dessa. Man lär sig att ta till sig ny forskning och aktivt söka upp den, vilket leder till utveckling av djuromvårdnaden, vilken riskerar att stagnera, eller åtminstone gå långsammare, när utbildningen till största delen sker på en arbetsplats. Leg. djursjukskötare ingår i djurhälsopersonalen och ska som sådan arbeta utifrån evidens och beprövad erfarenhet. Att arbeta evidensbaserat är en viktig grund för patientsäkerheten och av etisk betydelse för såväl kunders ekonomi som för djurskyddet. För att kunna arbeta på detta sätt krävs en förståelse för vetenskaplig litteratur och hur man värderar vetenskaplighet, vilket man endast kan få genom en akademisk utbildning.

Utbildningen till djurvårdare nivå 3 är betydligt mindre omfattande än utbildningen till leg. djursjukskötare och ger inte den mångsidiga kompetens som behövs för att fullt ut förstå komplexiteten i att exempelvis ha djur medvetlösa i narkos eller hur komplicerade olika sjukdomstillstånd kan vara. Man behöver ha rätt kompetens för att inse sina begränsningar, det vill säga rätt kompetens för att kunna behärska och förstå olika situationer som kan uppstå, men också för att förstå när man inte gör det. I vår mening är det att undervärdera en universitetsutbildning och en kandidatexamen att påstå att dessa utbildningar skulle kunna jämföras med varandra. Djursjukskötarnas Riksförbund ställer sig således mycket tveksamma till att dessa utbildningar kan jämföras med varandra, även om validering sker.

En del av utredningen handlar om djurvårdarnas framtida roll. I mångt och mycket verkar det som att djurvårdare på nivå 2 och 3 kommer att få utföra de flesta av de uppgifter som de har fått göra under undantagen. Vi motsätter oss starkt att djurvårdare, oavsett nivå, ska få att ge sederande läkemedel till djur. Detta kräver utbildning och kompetens som endast leg. djursjukskötare och leg. veterinärer besitter, för att kunna utföras patientsäkert.

Att göra det möjligt att erhålla legitimationen på det sätt som utredningen föreslår riskerar att göra djursjukskötarprogrammet mindre attraktivt och urholkar både legitimationen och utbildningen. På detta sätt skjuter man problemet med brist på leg. djursjukskötare på framtiden, då man riskerar att få färre sökanden till utbildningen och även att de som har gått utbildningen blir mindre attraktiva hos arbetsgivare, eftersom det är dyrare att anställa dessa än att anställa djurvårdare och utbilda dem. Detta i sin tur kan leda till sämre löner, vilket kan göra att fler leg. djursjukskötare lämnar branschen. Man riskerar alltså, i sin strävan att motverka den upplevda bristen på leg. djursjukskötare, att istället få motsatt resultat. Man riskerar, på fler än ett sätt, att så att säga, skjuta sig själv i foten.

Djursjukskötarnas Riksförbund ställer sig positiva till en utredning om huruvida det skulle vara möjligt att gå djursjukskötarprogrammet på distans. Vidare föreslår vi, istället för att gå vidare med förslaget i utredningen, att de djurvårdare på nivå 3 som med nuvarande undantag bland annat har fått söva, skulle kunna få söka in på utbildningen till djursjukskötare via en särskild kvotering, där deras erfarenhet vägs in. Detta skulle kunna medföra färre avhopp från utbildningen till djursjukskötare, då dessa personer redan har insyn i branschen och är motiverade att slutföra programmet.

Djursjukskötarnas Riksförbund tar kraftigt avstånd från förslaget att djurvårdare nivå 3 skall kunna beviljas legitimation som djursjukskötare genom endast examination. Förslaget förringar den kunskap som leg. djursjukskötare har erhållit genom tre års universitetsstudier och även betydelsen av legitimationen. Detta skulle leda till inadekvat kompetens hos personalen, vilket hindrar strävan efter en kvalitetssäkrad, avancerad djursjukvård med en god patientsäkerhet och ett gott djurskydd. I en tid då en högkvalitativ, avancerad djursjukvård efterfrågas, anser vi att detta är ett steg i fel riktning.

Djursjukskötarnas Riksförbund,

genom Lena Holmgren, ordförande och leg. djursjukskötare